

Sygn. akt I ACz 2060/16

POSTANOWIENIE

Dnia 28 listopada 2016r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Sławomir Jamróg (spr.)

Sędziowie: SA Marek Boniecki

SA Barbara Baran

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2016r. w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa B. B.

przeciwko (...)spółce z ograniczoną odpowiedzialnością spółce komandytowej w W.

o ustalenie i zaniechanie

na skutek zażalenia powoda na postanowienie Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 21 czerwca 2016r., sygn. akt IX GC 192/16 w przedmiocie stwierdzenia niewłaściwości

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie.

SSA Marek Boniecki SSA Sławomir Jamróg SSA Barbara Baran

Sygn. akt I ACz 2060/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w pkt I stwierdził swą niewłaściwość miejscową, a w pkt II sprawę przekazał Sądowi Okręgowemu w W. Wydziałowi XX Gospodarczemu. W uzasadnieniu podał, że strona pozwana w odpowiedzi na pozew podniosła zarzut niewłaściwości miejscowej, uzasadniając go tym, iż właściwość miejscowa winna być określona według reguły ogólnej wyrażonej w art. 30 k.p.c., a zatem niniejsza sprawa powinna być rozstrzygnięta przez Sąd Okręgowy w W. jako właściwy dla siedziby pozwanej. Brak bowiem pisemnej umowy stron niniejszego postępowania w przedmiocie poddania wynikłych sporów właściwości Sądu Okręgowego w Krakowie. Uwzględniając przepisy art. 200 k.p.c. w zw. z art. 202 k.p.c. Sąd I Instancji przyjął, że strona pozwana należycie - przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy - podniosła zarzut niewłaściwości miejscowej tut. Sądu i wskazała na brak ustaleń umownych pomiędzy stronami co do sądu właściwego do rozpoznawania sporów powstałych na gruncie łączących strony stosunków. Wskazał, iż powód domaga się ustalenia nieistnienia prawa do żądania przez pozwaną spółkę wypłaty kwoty 4 205 000 zł oraz zaniechania skorzystania przez stronę pozwaną z wypłaty tejże kwoty, które to prawo jak wskazuje pozwana w odpowiedzi na pozew nabyła na mocy umowy przelewu łączącej pozwaną z (...) sp. z o.o.

Powód zaskarżył powyższe postanowienie w całości i wniósł o jego uchylenie.

Podniósł, że sądem właściwym do rozpoznania niniejszej sprawy jest Sąd Okręgowy w Krakowie, co (niezależnie od zapisów zawartych w samym dokumencie gwarancji nr(...)) wynika także z poniższych okoliczności. W dniu 21 lipca

2014r. powód (jako wykonawca robót budowlanych) zawarł z (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. (zwaną dalej (...)) umowę o roboty budowlane mającą za przedmiot budowę budynku hotelowego przy (...)w D.. W umowie tej w pkt (...) wprost wskazano, iż spory między stronami rozstrzygane będą przez sąd powszechny właściwy ze względu na siedzibę zamawiającego. Zgodnie z ww. umową powód zobowiązany był przedłożyć (...) gwarancję dobrego wykonania umowy i stosowna gwarancja nr (...)z dnia 18 września 2014r. na kwotę 4.205.000 zł wystawiona została przez (...) Bank (...) S.A. - w gwarancji tej jako beneficjenta wskazano (...). Pozwany składając żądanie wypłaty środków z gwarancji bankowej nr (...)działa w granicach wyznaczonych treścią tej gwarancji (akceptowaną przez beneficjenta gwarancji - (...)), a więc także w zakresie właściwości Sądu Okręgowego w Krakowie przewidzianej w treści tej gwarancji. (...) zawarła z pozwanym umowę przelewu praw na zabezpieczenie z dnia 15 października 2014r. Powód wskazał, iż ww. umowa nie jest standardową umową przelewu, lecz została zawarta w szczególnym celu - zgodnie z pkt (...) umowy celem tym było zabezpieczenie wykonania wszystkich zabezpieczonych roszczeń, tj. roszczeń cesjonariusza wobec cedenta wynikających z umowy o generalną realizację inwestycji (zgodnie z definicją zawartą w pkt (...) umowy). Powód podkreślił, iż umowa przelewu praw na zabezpieczenie nie ma charakteru definitywnego, lecz powierniczy. Umowę taką cechuje tymczasowość i subsydiarność (charakter uzupełniający), a cesjonariusz zobowiązany jest korzystać z wierzytelności w granicach wyznaczonych przez cel przelewu. Tym samym pozwany (jako cesjonariusz) zobowiązany jest korzystać z wierzytelności objętych przelewem praw na zabezpieczenie w granicach wyznaczonych przez cel przelewu, co oznacza, że w zakresie praw objętych przelewem, a wynikających z istotnych warunków umów (pkt (...) umowy), w szczególności umowy o generalne wykonawstwo zawartej z powodem, czy też gwarancji należytego wykonania umowy wystawionej na zlecenie generalnego wykonawcy cedenta (zgodnie z definicją zawartą w pkt (...) umowy) realizuje on uprawnienia w kształcie pierwotnie ustalonym pomiędzy cedentem a powodem, a więc również w zakresie rozstrzygnięć dotyczących właściwości miejscowej sądu zawartych w pkt(...) umowy o roboty budowlane z dnia 21 lipca 2014r. Zapis ten przewiduje wprost rozstrzygnięcie sporów przez sąd powszechny właściwy ze względu na siedzibę zamawiającego (...), tj. Sąd Okręgowy w Krakowie. W niniejszej sprawie właściwość sądu została określona przez strony stosunku prawnego, a to przez (...) oraz powoda we ww. umowie o roboty budowlane z dnia 21 lipca 2014r. i w tym zakresie przelew praw na zabezpieczenie, mający jedynie charakter umowy przelewu powierniczego, nie powoduje zmiany treści stosunku prawnego będącego źródłem tych praw, ani też zmiany umownej jurysdykcji sądu, tym bardziej, iż zgodnie z pkt (...) umowy przelewu z dnia 15 października 2014r. (...) nadal pozostało podmiotem upoważnionym do wykonywania wszystkich praw przelanych na podstawie tej umowy. Prawa realizowane przez pozwanego - tj. żądanie przez pozwaną spółkę wypłaty kwoty 4 205 000 zł z gwarancji bankowej nr (...), której beneficjentem jest (...), mają swoje źródło w umowie o roboty budowlane z dnia 21 lipca 2014r. i w tym zakresie strony pozostają związane postanowieniami tej umowy dotyczącymi jurysdykcji umownej przewidującej rozstrzygnięcie sporów przez sąd powszechny właściwy miejscowo dla (...).

W odpowiedzi na zażalenie strona pozwana wniosła o jego oddalenie jako oczywiście bezzasadnego i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 202 k.p.c. niewłaściwość sądu dającą się usunąć za pomocą umowy stron sąd uwzględnia tylko na zarzut pozwanego, zgłoszony i należycie uzasadniony przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy. W konsekwencji przekazanie na podstawie tego przepisu może nastąpić dopiero po należytym uzasadnieniu przez pozwanego zarzutu niewłaściwości sądu i to wówczas, gdy przepisy nie przewidują właściwości wyłącznej, ani nie ma umowy prorogacyjnej.

W (...) umowy o udzielenie gwarancji z dnia 15 września 2014r. zawartej między (...) Bankiem (...) S.A. z siedzibą w W. a powodem (k. 97) postanowiono, że sądem właściwym do rozstrzygnięcia ewentualnych sporów powstałych w wyniku zawarcia umowy gwarancji jest sąd właściwy miejscowo dla siedziby banku (W.). Natomiast w dniu 18 września 2014r. (...) Bank (...) S.A. wystawił gwarancję nr (...)na kwotę 4 205 000 zł - zgodnie ze zleceniem wykonawcy, której

benefycjatem został zamawiający. Gwarancja podlega przepisom prawa polskiego, a sądem wyłącznie właściwym do rozpatrywania wszelkich sporów powstałych w związku z nią jest sąd w Krakowie (k. 73-74).

Należy jednak odróżnić uprawnienia z umowy zawartej między powodem i Bankiem o udzielenie gwarancji i samą czynność wystawienia gwarancji z dnia 18 września 2014r., której stronami są Bank i beneficjent gwarancji czyli zamawiający (a obecnie inwestor - pozwany), od uprawnień wynikających z zawarcia umowy o roboty budowlane i udzielenia rękojmi na wypadek ewentualnych wad.

W tekście gwarancji zostało zastrzeżone, że sądem wyłącznie właściwym do rozpatrywania wszelkich sporów powstałych w związku z gwarancją jest sąd w Krakowie, ale tak ustalona właściwość sądu nie ma znaczenia w sprawie. Zgodnie bowiem z art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe (t.j. Dz. U. z 2015r., poz. 128 ze zm.) gwarancją bankową jest jednostronne zobowiązanie banku-gwaranta, że po spełnieniu przez podmiot uprawniony (beneficjenta gwarancji) określonych warunków zapłaty, które mogą być stwierdzone określonymi w tym zapewnieniu dokumentami, jakie beneficjent załączy do sporządzonego we wskazanej formie żądania zapłaty, bank ten wykona świadczenie pieniężne na rzecz beneficjenta gwarancji - bezpośrednio albo za pośrednictwem innego banku. Gwarant zobowiązał się do realizacji gwarancji bezwarunkowo bez badania stosunku prawnego. W niniejszej sprawie nie ma jednak sporu czy gwarant jest zobowiązany do wypłaty na rzecz beneficjenta gwarancji. Właściwość więc wskazana w umowie gwarancji nie jest właściwą podstawą określenia właściwości w sprawie. Nie ma więc znaczenia dla właściwości w niniejszej sprawie postanowienie zawarte w §(...) pkt (...) umowy o udzielenie gwarancji nr (...)z dnia 15 września 2014r.

Przedmiotem postępowania w tej sprawie nie jest bowiem ocena podstaw do wykonania świadczenia przez bank lecz w rzeczywistości istnienie wierzytelności, którą gwarancja miała zabezpieczać. Spór pomiędzy stronami dotyczy bowiem prawa do realizacji uprawnień przez (...) Spółki z o.o. a więc uprawnień wynikających z umowy o roboty budowlane z dnia 21 lipca 2014r. które gwarancja miała zabezpieczać. Wykonanie zaś gwarancji może stanowić świadczenie z gwarancji lecz także jednocześnie nienależyte wykonanie umowy o roboty budowlane. Ustalenie więc braku podstaw do realizacji gwarancji jest ustaleniem braku istnienia wierzytelności, które gwarancja miała zabezpieczać a więc sposobu zachowania wierzyciela w ramach stosunku wynikającego z umowy roboty budowlane. W wypadku uwzględnienia powództwa, ustalenie to będzie wiązać jedynie strony i nie będzie odnosić się do obowiązku banku, który miał charakter bezwarunkowy. W umowie o roboty budowlane z dnia 21 lipca 2014r. zawartej pomiędzy powodem (wykonawcą) a (...) (zamawiającym) w pkt (...)umowy (k. 72) znalazł się zapis, że jeżeli strony nie rozwiążą sporu w drodze negocjacji, wówczas spór między nimi zostanie rozstrzygnięty przez sąd powszechny właściwy ze względu na siedzibę zamawiającego (K.). Zarówno prawa i roszczenia wynikające z tej umowy jak i prawa oraz roszczenia wynikające z gwarancji zostały przeniesione na stronę pozwaną (k-21).

Cesjonariusz nabywa wierzytelność w takim stanie, w jakim przysługiwała cedentowi (art. 509 k.c.). Z założeniem identyczności wierzytelności cesjonariusza z wierzytelnością, która przysługiwała cedentowi, łączy się możliwość podnoszenia przez dłużnika wobec cesjonariusza wszelkich zarzutów, które dłużnik miał przeciwko cedentowi w chwili powzięcia wiadomości o przelewie (art. 513 § 1 k.c.). Przelew wierzytelności nie może prowadzić do pogorszenia jego dotychczasowej pozycji prawnej. Różnie jednak w przypadku cesji ocenia się skutki zawartych między wierzycielem pierwotnym a dłużnikiem pobocznych umów o charakterze prawnoprocesowym, takie jak umowa prorogacyjna i zapis na sąd polubowny. Przeważa jednak pogląd, że wskazane umowy są skuteczne wobec cesjonariusza (por. „Moc wiążąca umów procesowych na przykładzie zapisu na sąd polubowny” Magdalena Mazur Kwartalnik ADR Nr 1(13)/2011 a także wyroki Sądu Najwyższego z dnia 3 września 1998 r. I CKN 822/97OSNC 1999/2/39, OSP 1999/2/36, Biul.SN 1998/12/12, M.Prawn. 1999/2/25 i z dnia 6 listopada 2003 r., II CK 16/02 OSNC 2004/12/202, OSP 2005/7-8/96 oraz uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2006 r.III CZP 17/06 LEX nr 177080, Biul.SN 2006/4/6).

Nabywca wierzytelności jest więc związany umową prorogacyjną tak jak (...),

Dlatego nie jest prawidłowe zaskarżone orzeczenie, które opiera właściwość o przepisy ogólne, tj. według miejsca siedziby strony pozwanej (art. 30 k.p.c.) , pomijając podniesiony przez dłużnika zapis umowy z dnia 21 lipca 2014r., wskazujący na właściwość miejscową Sądu w Krakowie a więc w tym przypadku Sądu Okręgowego w Krakowie.

Z przytoczonych wyżej względów Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji postanowienia w oparciu o art. 386§1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c. O kosztach postępowania zażaleniowego rozstrzygnie sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji (art. 108§1 k.p.c.).

SSA Marek Boniecki SSA Sławomir Jamróg SSA Barbara Baran